

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 6g/2022

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 399
alin. (2) din Codul contravențional

*(competența agentului constatator de a constata contravenții a căror
constatare, soluționare și sancționare țin de competența altor organe)*

CHIȘINĂU
19 mai 2022

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Marcel Lupu, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 19 ianuarie 2022,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 19 mai 2022, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a tezei întâi din articolul 399 alin. (2) din Codul contravențional, adoptat prin Legea nr. 218 din 24 octombrie 2008, ridicată de dna avocat Lilia Gulca, în interesele dlui Andrei Stoianov, în dosarul nr. 4-246/2021, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dl judecător Constantin Damaschin de la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Circumstanțele litigiului principal, așa cum au fost formulate de autorul excepției, pot fi rezumate după cum urmează:

4. Pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, se află cauza contravențională de învinuire a dlui Andrei Stoianov de comiterea contravenției prevăzute de articolul 313 din Codul contravențional [*excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu*].

5. Contravenția a fost constatată, pe baza articolului 399 alin. (2) din Codul contravențional, de Agenția Națională de Reglementare în Energetică, deși, potrivit articolului 401 alin. (1¹) din Codul contravențional, constatarea contravenției prevăzute de articolul 313 din același Cod ține de competența Centrului Național Anticorupție. Astfel, Agenția Națională de Reglementare în Energetică i-a trimis Centrului Național Anticorupție procesul-verbal de constatare a contravenției și materialele acumulate. În acest sens, Centrul Național Anticorupție a emis un proces-verbal propriu de constatare a contravenției și l-a trimis spre examinare Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana.

6. La 30 noiembrie 2021, în cadrul examinării cauzei, dna avocat Lilia Gulca a ridicat, în interesele dlui Andrei Stoianov, excepția de neconstituționalitate a tezei întâi din articolul 399 alin. (2) din Codul contravențional.

7. Printr-o încheiere din 17 ianuarie 2022, Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

8. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 21 Prezumția nevinovăției

„Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.”

Articolul 24 Dreptul la viață și la integritate fizică și psihică

„(1) Statul garantează fiecărui om dreptul la viață și la integritate fizică și psihică.

(2) Nimeni nu va fi supus la torturi, nici la pedepse sau tratamente crude, inumane ori degradante.

[...].”

Articolul 28 Viața intimă, familială și privată

„Statul respectă și ocrotește viața intimă, familială și privată.”

9. Prevederile relevante ale Codului contravențional, adoptat prin Legea nr. 218 din 24 octombrie 2008, sunt următoarele:

Articolul 313 Excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu

„Săvârșirea unei acțiuni care depășește în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege și care contravine intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii,

[...].”

Articolul 399 Competența agentului constator

„(1) Cauza contravențională se soluționează de agentul constator în a cărui rază teritorială a fost săvârșită contravenția. Acesta poate aplica sancțiunile prevăzute în partea specială a cărții întâi în limitele competenței și numai în exercițiul funcțiunii.

(2) Agentul constator poate constata contravenții ale căror constatare, soluționare și sancționare sunt atribuite competenței unor alte organe. În astfel de cazuri, agentul va remite organelor respective procesele-verbale de constatare a contravențiilor.”

Articolul 401 Centrul Național Anticorupție

„[...]”

(1¹) Contravențiile prevăzute la art. 264, 312, 313, 313¹, 313³, 313⁷, 315 și 315¹ se constată de Centrul Național Anticorupție.

[...]”

(3) Procesele-verbale cu privire la contravențiile prevăzute la alin. (1¹) se remit spre examinare în fond instanței de judecată competente.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

10. Autorul excepției a susținut incidența articolului 20 din Constituție, menționând că prevederile contestate ar permite examinarea cauzelor contravenționale de alți agenți constatori decât cei care dețin competența constatării contravențiilor respective.

11. Potrivit autorului excepției, în prezenta cauză este incident și articolul 21 din Constituție. În opinia sa, examinarea unor cauze contravenționale de instituții care nu dețin această competență lezează prezumția nevinovăției, care reprezintă o garanție a procesului echitabil.

12. Autorul excepției consideră că prevederile contestate i-ar permite oricărui agent constator să constate orice contravenție și, prin urmare, să aducă atingere dreptului la viață, la integritate fizică și psihică, precum și dreptului la viața privată, garantate de articolele 24 și 28 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

13. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

14. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul contravențional, ține de competența Curții Constituționale.

15. Curtea observă că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de avocatul unei părți în proces. Astfel, sesizarea este formulată de către subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

16. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie prevederile tezei întâi din articolul 399 alin. (2) din Codul contravențional, potrivit cărora agentul constator poate constata contravenții a căror constatare, soluționare și sancționare sunt atribuite competenței unor alte organe. Curtea constată că aceste prevederi nu au făcut obiect al controlului de constituționalitate.

17. Curtea a stabilit în jurisprudența sa ca o condiție de admisibilitate a sesizării privind excepția de neconstituționalitate și faptul ca prevederile contestate să fie aplicate la soluționarea cauzei (a se vedea HCC nr. 2 din 9 februarie 2016, punctul 1 din dispozitiv).

18. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză contravențională de învinuire de comiterea contravenției prevăzute de articolul 313 din Codul contravențional.

19. Contravenția a fost constatată, pe baza articolului 399 alin. (2) din Codul contravențional, de Agenția Națională de Reglementare în Energetică, deși, potrivit articolului 401 alin. (1¹) din Codul contravențional, constatarea contravenției prevăzute de articolul 313 din același Cod ține de competența Centrului Național Anticorupție. Astfel, Curtea admite că instanța de judecată ar putea aplica dispozițiile contestate în analiza sa cu privire la competența constatării contravenției prevăzute de articolul 313 din Codul contravențional.

20. Curtea notează că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept fundamental. Astfel, Curtea va analiza, prin prisma argumentelor autorului sesizării, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental (a se vedea HCC nr. 33 din 26 octombrie 2021, § 18; DCC nr. 180 din 25 noiembrie 2021, § 17).

21. Autorul excepției a susținut incidența articolelor 20 [*accesul liber la justiție*], 21 [*prezumpția nevinovăției*], 24 [*dreptul la viață și la integritate fizică și psihică*] și 28 [*viața intimă, familială și privată*] din Constituție.

22. Cu privire la incidența articolului 20 din Constituție, Curtea nu consideră justificate argumentele autorului, pentru că articolul 399 alin. (2) din Codul contravențional nu acordă competența examinării cauzelor contravenționale agenților constatori care nu dețin competența constatării contravențiilor respective, așa cum afirmă autorul sesizării. Teza întâi din articolul 399 alin. (2) din Codul contravențional stabilește că agentul constator poate constata contravenții a căror constatare, soluționare și sancționare sunt atribuite competenței unor alte organe. Totuși, teza a doua stabilește că, în astfel de cazuri, agentul va trimite organelor respective procesele-verbale de constatare a contravențiilor. Altfel spus, un agent constator nu poate examina cauze contravenționale care țin de competența altor organe. El are doar competența să constate o contravenție care nu ține de competența sa și să-i trimită autorității competente procesul-verbal de constatare a contravenției.

23. Curtea reține că faptul constatării unei contravenții în condițiile articolului 399 alin. (2) nu privează persoana de dreptul la judecarea cauzei sale de o instanță de judecată, sub toate aspectele și cu respectarea dreptului la un proces echitabil (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 111 din 7

noiembrie 2017, § 19, în care Curtea a examinat chestiunea acordării poliției și organelor de control financiar, deopotrivă, a competenței de a examina contravenția de practicare ilegală a activității de întreprinzător).

24. Cu privire la incidența principiului constituțional al prezumției nevinovăției, garantat de articolul 21 din Constituție, Curtea reține că norma contestată nu instituie vreo prezumție cu privire la vinovăția persoanelor învinuite de comiterea contravențiilor. Prin urmare, articolul 21 din Constituție nu este incident în prezenta cauză.

25. De asemenea, Curtea nu întrevăde în ce măsură prevederile contestate ar putea aduce atingere dreptului la viață, la integritate fizică și psihică, precum și dreptului la viața privată, garantate de articolele 24 și 28 din Constituție. Dimpotrivă, acordarea competenței de a constata contravenții care țin de competența altor autorități către agenții constatatori reprezintă o garanție pentru asigurarea respectării acestor drepturi fundamentale. De altfel, soluția legislativă în discuție are ca efect constatarea operativă a contravențiilor și, în acest mod, este asigurată respectarea drepturilor fundamentale ale omului la modul practic.

26. Prin urmare, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a tezei întâi din articolul 399 alin. (2) din Codul contravențional, adoptat prin Legea nr. 218 din 24 octombrie 2008, ridicată de dna avocat Lilia Gulca, în interesele dlui Andrei Stoianov, în dosarul nr. 4-246/2021, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 19 mai 2022

DCC nr. 69

Dosarul nr. 6g/2022